

מוגש לחבר הכנסת נחמן שי

יוזמה: הסדרת נושא קרנות ההשתלמות

לאחר מחקר ראשוני של נושא קרנות ההשתלמות והשפעותיו השונות כפי שנראה ממספר דו"חות שפורסמו בנושא העמדה שלנו הינה **שלא** כדאי לקדם יוזמה שתרחיב את השימוש בקרן ההשתלמות.

ע"פ דו"ח הטבות המס לשנת 2019 של משרד האוצר, נראה שהטבת המס המוענקת לקרנות ההשתלמות תעלה למדינה לפחות 6.4 מיליארד שקל. סכום זה יש לחשב למול כך שהטבות המס לשנת 2018 יסתכמו ע"פ התחזית ב 67.5 מיליארד ש"ח.¹ כמות ההוצאות שניתן להוציא בתחזית השנית על הטבות מיסוי שונות הינן כמובן החלטה של הרשות המחוקקת אך חשוב לנו לפרוט, בהתבסס על עמדתו של משרד האוצר, למי ההטבה הזו באמת מופנית.

קרן ההשתלמות הינה סוג של קופת גמל, כאשר בתחילת דרכה ב1978 נועדה לעידוד השתלמויות, אך במהרה זיקה זו התרופפה וכיום במרבית המקרים הקרן משמשת קופת חיסכון נוספת. הקרן סיפקה הטבה בכך שאם הכסף נמשך אחרי 6 שנים הוא פטור ממס. מכלל אוכלוסיית השכירים רק 34% נהנים מההטבה כאשר **ההטבה הינה רגריסיבית בכך שאחוז הנהנים מההטבה עולה עם ההכנסה של השכיר, עד לעשירון העליון בו 93% נהנים מההטבה.**²

בדו"ח של משרד האוצר אף מוקדש חלק שלם לתשובה לשאלה **מדוע יש לבטל את ההטבה** ואף מפורטים ניסיונות קודמים לביטולה קליל שנכשלו (לדבריהם) עקב התנגדות של הסתדרות העובדים.³

עם זאת, לאחר מספר ניסיונות לצמצם את אי-השוויון בכך שתבוטל או תצומצם הטבת קרן ההשתלמות וביניהם ועדת בן בסת, ועדת נעמן ועוד,⁴ כן הורחבה ההטבה למגזרים חלשים יותר כגון הניקיון והאבטחה באמצעות סכמים קיבוציים.⁵ לכן, נראה שיש צמצום מסוים של אי-השוויון אך לא ברור כיצד ניתן לנמק אותו באמצעות החלטה שרירותית להיטיב עם חלק מסוים של האוכלוסיות הממוקמות (במרבית המקרים) בעשירונים התחתונים ולכן גם במקרה זה יש חשש **לפגיעה בשוויון ללא שוני רלוונטי בין האוכלוסיות השונות.**

מהסיבות הנ"ל ומההנחה שהכסף להטבה הזו בהכרח מגיע מהטבות אחרות או תקציבים שונים שייתכן ויעשו את מטרתם בצורה טובה יותר, לדעתנו לא כדאי לקדם הצעת חוק בתחום זה.

עם זאת ובהתחשב בכל אשר צוין לעיל חשוב לנו לציין נקודה נוספת. המחקר המוצע לעיל מתבסס על דו"חות משרד האוצר והתייעצות עם מלומדים בתחום. אבל, מאחר ואנו לא כלכלנים, יש

¹ משרד האוצר תחזית הטבות המס לשנת הכספים 2019 (2018). ראה גם:

https://mof.gov.il/BudgetSite/statebudget/BUDGET2019/Documents/Hachnasot_2.pdf

² משרד האוצר דו"ח הכנסות המדינה לשנים 2015-2016, פרק ד – תחזית המס לשנת 2018, ע"מ 21 (2018). ראה גם:

https://mof.gov.il/ChiefEcon/StateRevenues/StateRevenuesReport/Pages/Report_2015-2016.aspx

³ שם.

⁴ שם.

⁵ צו הרחבה בענף הניקיון לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז – 1957. ראה גם:

<http://employment.molsa.gov.il/Employment/WorkRights/ExtesionsOrders/H058.pdf>

4.11.2018

להתחשב בכך בבחינה של מסקנותינו ובמידת האפשר להיוועץ גם עם כלכלן או מלומד אחר אשר מתמחה בתחום זה.

מסמך זה נכתב ע"י: נדב קליין (ראש צוות), מיקה קרני, חנניה אקרמן, עידית שניאור;

בברכה,

מרכז 'עומק' – עיצוב מדיניות וחקיקה

